

Χειρόγραφα και συλλογές χειρογράφων στη δυτική Κρήτη

Είναι γνωστό ότι κατά τους χρόνους της Αναγέννησης η Κρήτη υπήρξε το πιο δραστήριο κέντρο παραγωγής και διακίνησης ελληνικών χειρογράφων στην Ανατολή. Αρκετά έχουν γραφτεί και υπολείπονται πολλά περισσότερα για τους αντιγραφείς, τα βιβλιογραφικά εργαστήρια, τις βιβλιοθήκες, τους διακινήτες των κωδίκων κλπ. Προϋπόθεση όμως για τη μελέτη των βυζαντινών και μεταβυζαντινών γραμμάτων αποτελεί η δημοσίευση των χειρογράφων κωδίκων και η σύνταξη αναλυτικών καταλόγων γι' αυτούς.

Η πρώτη συστηματική προσπάθεια καταγραφής των χειρογράφων που βρίσκονται σε βιβλιοθήκες του νησιού έγινε το 1938 από τον τότε διευθυντή των Γενικών Αρχείων του Κράτους Διονύσιο Ζακυθινό, στο πλαίσιο υπηρεσιακής επιθεώρησης των δημόσιων αρχαικών συλλογών καθώς και των μοναστηριών της Κρήτης (Ζακυθινός 1939). Ο Marcel Richard δημοσίευσε το 1958 το *Répertoire des bibliothèques et de manuscrits grecs* (Richard 1958), του οποίου ένα συμπλήρωμα κυκλοφόρησε το 1964 (Richard 1964). Τέλος, ο Jean-Marie Olivier συνέταξε την τρίτη έκδοση του *Répertoire* το 1995, όπου και γίνεται αναφορά σε δυο δεκάδες περίπου ελληνικών χειρογράφων στην περιοχή της δυτικής Κρήτης (Richard 1995).

Τα τελευταία δέκα χρόνια, παράλληλα με τις άλλες ενασχολήσεις μου και κατά τις επισκέψεις μου σε εκκλησιαστικές, δημόσιες ή

* Βιβλιοθηκάριος-Θεολόγος, Πανεπιστήμιο Κρήτης. Τ.Θ. 203, 741 00 Ρέθυμνο.
E-mail: krapad@lib.uoc.gr